

Fremsat den 1. marts 2024 af Helene Liliendahl Brydenscholt (ALT), Sascha Faxe (ALT), Torsten Gejl (ALT),
Christina Olumeko (ALT) og Franciska Rosenkilde (ALT)

Forslag til folketingsbeslutning

om opgørelse af minimumsnormeringer for pædagogisk personale i
daginstitutioner på institutionsniveau og i børnehøjde med krav om en
minimumsandel af kvalificeret pædagogisk personale

Folketinget pålægger regeringen inden udgangen af oktober 2024 at tage de fornødne initiativer til at sikre, at de
lovbundne minimumsnormeringer for pædagogisk personale

i daginstitutioner kommer til at gælde på institutionsniveau
og i børnehøjde og med en minimumsandel af pædagogisk
personale (pædagoger og pædagogiske assistenter).

Bemærkninger til forslaget

Med lov nr. 2594 af 28. december 2021 om ændring af dagtilbudsloven indførtes krav om, hvor meget pædagogisk personale der skal være ansat i daginstitutioner, de såkaldte minimumsnormeringer. Fra den 1. januar 2024 skal der således være minimum en pædagogisk medarbejder til tre børn i vuggestuer og minimum en pædagogisk medarbejder til seks børn i børnehaver. Minimumsnormeringerne opgøres i forhold til et kommunalt gennemsnit baseret på en opgørelse, der ikke viser normeringen ude på stuerne i de enkelte vuggestuer og børnehaver. Loven udmønter den politiske aftale af 5. december 2020 om minimumsnormeringer mellem den daværende socialdemokratiske regering, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet. Til indfasning af loven har kommunerne i årene 2020 til 2023 fået midler til at ansætte mere pædagogisk personale i daginstitutionerne.

Den 20. juni 2023 valgte regeringen, at man ikke ville videreføre den del af den oprindelige aftale om minimumsnormeringer, som skulle sikre drøftelse af normeringer på institutionsniveau og praktisk oplevede normeringer: »Der gennemføres ikke drøftelse af eventuelle minimumsnormeringer på institutionsniveau i 2023, ligesom der ikke udvikles et egentligt redskab til opgørelse af den praktisk oplevede normering i de enkelte daginstitutioner.« (»Regeringen igangsætter initiativer, der løfter kvaliteten i daginstitutionerne«, www.uvm.dk, den 7. juni 2023.)

Forslagsstillerne ønsker, at regeringen gennemfører denne del af den oprindelige politiske aftale om minimumsnormeringer.

Kommunalt selvstyre må vige for barnets tarv

Forslagsstillerne mener ikke, at det kommunale selvstyre skal have forrang i forhold til at sikre børns basale rettigheder til at få tilstrækkelig voksenkontakt i deres første leveår. Da Norge indførte minimumsnormeringer, var netop kommunernes selvstyre genstand for debat. I Norge anerkendte ministeriet, at det kommunale selvstyre måtte begrænses af hensyn til barnets tarv, hvorved kommuner ikke burde have handlefrihed til at opgøre normeringer i daginstitutioner (Børnenes bureaus høringsvar til lovforslaget om minimumsnormeringer i daginstitutioner og styrket tilsyn med dagtilbud m.v., jf. L 92, bilag 2, folketingsåret 2021-22, og Prop. 67 L (2017-2018), Endringer i barnehageloven (minimumsnorm for grunnbemanning, plikt til å samarbeide om barnas overgang fra barnehage til skole og SFO mv.) regjeringen.no).

Forslagsstillerne mener, at Danmark bør have samme udgangspunkt som Norge, og at det bør sikres, at børn får nok voksenkontakt i de danske daginstitutioner.

De fleste vil nok finde det absurd, hvis et klasseloft var baseret på et kommunalt gennemsnit af alle klasser i alle skoler i en hel kommune, da det åbenlyst aldrig ville garantere kvotienten i den enkelte klasse. Der er i denne

sammenhæng ingen forskel på en skoleklasse og en stue i en vuggestue eller i en børnehave.

Den tidligere børne- og undervisningsminister har bekræftet, at reglerne om opgørelsen af minimumsnormering på et kommunalt gennemsnit og med den gældende opgørelsesmetode i stedet for på institutionsniveau og i børnehøjde bevirker, at loven tillader i hvert fald en voksen til ti børn, jf. Børne- og Undervisningsudvalget, alm. del – svar på spørgsmål 380, folketingsåret 2020-21, selv om loven skulle sikre langt færre børn pr. voksen. Det kommunale gennemsnit m.v. står således i vejen for, at der sikres et minimum af voksenkontakt i alle institutioner. Som lovkravet er nu, lever det ifølge forslagsstillerne ikke op til sit formål.

Det er vigtigt at skelne mellem generelle og sociale normeringer

Forslagsstillerne opfattelse er, at kommunerne har det bedste kendskab til deres egne institutioner og dermed skal have frihed til at administrere de såkaldte sociale normeringer. Men det er vigtigt at sondre mellem to typer af normeringer:

- 1) Et nationalt fastlagt lovkrav om minimumsnormeringer, som har med alle børns grundlæggende ret til omsorg og nærvær at gøre.
- 2) Sociale normeringer, som f.eks. tildeles på baggrund af et barns særlige individuelle behov.

Minimumsnormeringer på institutionsniveau i børnehøjde er i overensstemmelse med FN's børnekonvention

FN's børnekonventions artikel 27, stk. 1, giver børn ret til den levestandard, der kræves for barnets fysiske, psykiske, åndelige, moralske og sociale udvikling (International bekendtgørelse nr. 6 af 16. januar 1992 om FN-konvention af 20. november 1989 om Barnets Rettigheder). Dagtilbudslovens § 7 giver børn ret til at trives (lovbekendtgørelse nr. 55 af 17. januar 2024). Hvis vuggestuer og børnehaver skal kunne leve op til disse rettigheder, som helt små børn har krav på, er det afgørende med nok voksenkontakt til børnene. Denne voksenkontakt kan bl.a. fremmes, hvis der indføres minimumsnormeringer på institutionsniveau i børnehøjde, hvor eventuelle sociale normeringer, som sårbare børn måtte have brug for, fratrækkes opgørelsen over minimumsnormeringen, ligesom personale, der ikke er til stede i institutionen eksempelvis på grund af sygdom eller deltagelse i kursus eller ledelse, der ikke er på stuerne, også fratrækkes. Er der vikar på for syge og ansatte på kursus, skal en opgørelse kun tælle vikaren – og ikke begge – hvilket er muligt ifølge den nuværende vejledning nr. 9657 af 23. juni 2022 om opgørelse af normeringer i daginstitutioner.

Minimumsnormeringer på institutionsniveau i børnehøjde er både borgernært og en samfundsøkonomisk gevinst

Det har allerede voldsomme konsekvenser for vores børns trivsel, at der ikke er nok voksne omkring dem i børnehaver

og vuggestuer, jf. bl.a. »Flere børn med tegn på mistriivsel i børnehaver og vuggestuer«, FOA, den 21. april 2023. Da dette må antages at have en afledt effekt, får det i stigende omfang konsekvenser for arbejdsmarkedet, da forældre påvirkes af deres børns trivsel. Forslagsstillerne mener, at det vil skabe tryghed for forældrene, at kvaliteten i vores daginstitutioner løftes bl.a. gennem et lovkrav om minimumsnormeringer på institutionsniveau som beskrevet i den oprindelige aftaletekst i aftalen om minimumsnormeringer fra den 5. december 2020.

Det nuværende lovkrav på kommunalt gennemsnit baseret på en opgørelsesmetode, der ikke er retvisende for hverdagen ude på stuerne, er i vejen for, at der sikres et reelt grundlag for, at børn får deres retmæssige voksenkontakt i daginstitutionerne. Den form for gennemsigtighed og dokumentation, som et lovkrav og en opgørelsesmetode på institutionsniveau og børnehøjde indebærer, vil bidrage til, at de politiske beslutninger på dagtilbudsområdet kommer meget tættere på børnenes hverdag, og der er derfor i høj grad tale om et borgernært tiltag.

Der er efter forslagsstillernes mening heller ingen tvivl om, at den forebyggende indsats vil blive solidt understøttet. Således er der tale om tiltag, som der er god samfundsøkonomi i (»Nobelpristager – lærerig barndom kan give bedre afkast end aktier«, Politiken, den 1. september 2016).

Beslutningsforslaget skal også ses i sammenhæng med den stigende tendens til, at forældre fravælger daginstitutioner og passer egne børn eller går ned i tid på grund af den dalende kvalitet i dagtilbud. F.eks. dokumenterer den seneste rapport fra VIVE og EVA, at 38 pct. af dagtilbuddene har en utilstrækkelig kvalitet, jf. »Kvalitet i dagtilbud – national undersøgelse af kvalitet i pædagogiske læringsmiljøer og rammer i kommunale daginstitutioner og dagplejen for 0-2-årige børn«, EVA og VIVE, 2023. Tilsvarende viser en undersøgelse fra Epinion, at hver femte forælder er gået ned i tid på grund af udfordringer med kvaliteten i daginstitutionerne, jf. »Kvaliteten er ikke god nok – forældre skruer ned

for arbejdstiden for selv at passe børn«, Politiken, den 30. marts 2023. Tallene vidner om, at dalende kvalitet i vores dagtilbud kan være en af årsagerne til børns stigende mistriivsel, og at det kan have konsekvenser for arbejdsmarkedet. Et tiltag om minimumsnormering på institutionsniveau i børnehøjde skal derfor også ses som led i at styrke børns trivsel for derved at vende udviklingen til gavn for hele samfundet.

Forslagsstillerne ønsker også at håndhæve den del af aftalen, som omhandler andelen af pædagogisk personale. Aftalopartierne var enige om årligt at følge udviklingen i uddannelsessammensætningen blandt det pædagogiske personale i dagtilbud på baggrund af uddannelsessammensætningen i 2020. Og forventningen var, at midlerne til minimumsnormeringer samlet set blev anvendt på en måde, så den nuværende uddannelsessammensætning blandt personalet som minimum blev fastholdt. Det er desværre ikke sket. Bl.a. er pædagogandelen faldet. Kommuner ansætter i højere grad ufaglært frem for uddannet personale, formentlig fordi det er billigere, og på grund af udfordringer med rekruttering. Ud af de 1.738 flere ansatte i 2022, var kun 12 pædagoger (»Der er blevet endnu længere mellem pædagoger i daginstitutionerne«, BUPL, den 17. november 2023).

Det er vigtigt, at personalet har de rette kvalifikationer. At der er nok kvalificeret pædagogisk personale i daginstitutionerne, er en afgørende forudsætning for, at alle børn kan trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det foreslås derfor, at der i lov om minimumsnormeringer indføres krav om en minimumsandel af pædagogisk personale svarende til niveauet fra 2020, hvor pædagogandelen på landsplan var 57,5 pct. I dag er pædagogandelen 52,5 pct. (»Pædagogandelen er i frit fald – det er et svigt, fastslår ekspert«, BUPL, den 10. februar 2023).

Skriftlig fremsættelse

Helene Liliendahl Brydensholt (ALT):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om opgørelse af minimumsnormeringer for pædagogisk personale i daginstitutioner på institutionsniveau og i børnehøjde med

krav om en minimumsandel af kvalificeret pædagogisk personale

(Beslutningsforslag nr. B 162)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.